

Ex Luitprandi Historia.

Ex Prefatione Muratorij in Luitprandi Chronicon habentur sequentia:

12 Luitprandus natus in Italia Ticini quae et Papias. Eius pater ab Hugone Italiae Rege, ad Rom. Imperatorem Italorum Legatus est missus circa A.D. 927 tunc puerulus erat Luitprandus. Post aliquot autem annos inter honores Aulae pueror. cooptatus Regis Hugonis gratiam, cuius sibi dulcedine acquirerebat, ut ipsemet testatur libro IV. Cap. I. Hugone subinde et Lethario Italiae Regibus dejectis Berengarius II sceptrum amittit, qui Luitprandum secretorum conficium, et Epistolarum signatorem constituit. Immo cum ejus sollicitudinem probe nosset ipsum legatum anno A.D. 946. ad Constantinum Porphyrogenitum Constantinopolitanum Imperatorem misit. Berengarium multa vitia delatantem, atque exasum bonis brevi effecit, ac propterea, et ipse Luitprandus post longum somnolatum tandem in ejus odium ita incurrit, ut facultatibus solutus, libique pejora timens, in Germaniam ad Regem Ottorem se recipere coactus fuerit. In eo exilio circa annum A.D. 958. Historiam suam sex libris comprehensam et Francofurti ad moerum coepit absoluit. A.D. 961. Otto Magnus Germaniae Rex a Romano Pontifice et a plerisque Italiae Principibus iterum invitatus contra Berengarii tyrannidem Longobordico Regno restitutus est, et anno sequenti Romanorum etiam Imperator creatus. Tam felici conversione rerum in Italiam remigravit Luitprandus, quum is Ottomarus inter paucos esset, ejus studio ad Episcopatum Cremonensem promotus fuit. Nova hac atque illustri dignitate auctum Luitprandum A.D. 963. Engel Adelus... Tum A.D. 968. aliam Legationem obtinuit missus ab Ottone magnus Constant. nopolim, ut a Nicophoro Graecor. Imperatore Theophaniam Romani Imperatoris filiam Ottomari filio in consortium Imperij Romani adfuso, uxorem peteret. Quo autem anno Luitprandus a viis abiit, non constat. appellabatur etiam Lupo. Cum quidem in Italia egisset Anno 970, ac interfuisse synodo in civitate Feronensi coacta testatur acta a Rubeo laudata.

Nº 80

x. B. Luitprandus lib. I. Cap. II. affert Constantinum Porphyrogenitam, dum haec seniores, supra esse, qui nunc supra est. Et autem mox Constant. Porphyro. 958, in fine anni.

Adit Muratorius:
Adit Atila olim mihi dato in nobile Archivum Caronicorum Cremonensium libente inquirebam an aliqua Luitprandi monumenta supersessent, ac curerent autem mihi duas chartas ad ipsum spectantes quas in memoriam tanti Viri describere, et nunc proferendas duxi; Ex utraque autem elucet, Enocham Regni Italiae Ottomari II. curare incogisse eodem anno, quo ejus pater Otto Magnus ad Imperium promotus est.
Luitprandus utatur voce Ungarus, pro Ungarus, contra ceteros morem, mirandum non est, nam Italiae hoc saeculo latine scribentibus inchoatum erat frequentissimo aspicitur H. hi in Epistola Matthiae, quae Luitprandi, quas refert Muratorius Tomo II P. II. folio 420 et 421 Veritate Edithonis pro voce: juditione octava, habetur de octava. Item non minus idem octavo die, pro octavo die. Ime non minus vocem Angarus pro Ungarus a Luitprando usurpam.

Hac autem tempestate Leo Porphyrogenitus Basili
Imperatoris filius Constantini hujus Pater, qui
nunc usque successit, et feliciter regnat, Constantino
politana civitate regedat imperium. Im con fortis
bellator Bulgari praesent, Christianus, sed vicinis
Graecis valde inimicus. Hungarorum gens, cujus
omnes pene nationes exorta sunt ad iram, quae
mirabile Deo, sanctissimi, atque invictissimi Regis
Othonis potentia, ut latius dictum sumus, minime
non audet exultare, nobis omnibus id temporis
rehebatur ignota. Quibusdam namque difficillimis
legemata a nobis erat interpositionibus, quas
Clusas nominat vulgus, ut neque ad meridionem
neque ad occidentalem plagam exundi habuerit
facultatem. ~~Idem~~
Idem tempus Arnulfus Rex potentissimus, de
functo Carolo patrono Calve (error crasso)
Bavariis, Helis, Franciis, Sclavoniis, Catherinigiis
audacibusque Principibus Saxonibus, Aijet, Sclavonibus
Padus Moravancorum Rex viriliter repugnabat.
Bavariis et Wido Imperatores ab Regum Italianum
conflitabantur. Formosus ~~Papa~~ Portuensis civi
tatis Episcopus Romanus sedis sumus et universalis Papa
habebatur.

Cap. V. Lib. I.

Arnulfus interea eorum, quae sub Arcturo (Arctura)
sunt gentium Rex fortissimus, cum Luentebaldo
Moravancorum Ducem, quem supra memoravimus sibi
viriliter repugnantem debellare nequisset: de pulsio his
(proh dolor) munitionibus interpositionibus, quas
vulgo clusas praenominari diximus, Hungarorum
gentem --- in auxilium convocat; si tamen
auxilium dii potest, quod paulo post, eo moriente
tam genti sua, tam ceteris in Italia, occasusque
degentibus, grave periculum, imò excidium fuit, ---
post hanc defunctis calamitates ab Ungaris illatas, sed nimis
exaggerate. --- tum subiungit: "sed redeamus ad rem
devicto namque Luentebaldo Moravancorum Duce
Arnulfus pace habita Regno potitur. Hungari
interim observato exitu, contemplatiq[ue] Regionem
codibus, malum, quod postmodum in propatulo, appa
ruit, machinabuntur.

capite VII

narrat: ingressum in Italiam Arnulphi Regis. vide cermen
de Bavariis ---

Libri II Cap. I.

Postquam vitalis calor Arnulphi Regis membradeper
corpus reddidit exanime: ejus filius Ludovicus Rex
cunctis a populis ordinatur: tanti demique casus
vin vicinos Hungaros, hinc nec in toto orbe
degentes labem poluit, siquidem lethi hujus fama
ipsis omni festivitate juvenior, gratijs omnibus pro
stantior. quid igitur? Primo mortis hujus, natq[ue]
eius ordinacionis anno, per magno collecto exercitu
hu Moravancorum gentem, quam viribus eorum ad
minimo Rex Arnulfus hederat, tibi vendicant
Bavariarum etiam fines occupant, castra dirunt
Ecclesias consumunt populos jugulant &c. Ludovicus
itaque Rex gentis hae depopulationem, Morumque
(Hungarorum) intelligens crudelitatem, horum omnium
animos hac formidine inflamat, ut si bello eodem
quemquam, quod tum acturus esset, desse contingeret,
laqueos praecubito, vitam finiret. Innumeras deniq[ue]
gentis. --- post pessima (Hungaros intelligit) collectio coarctis
hujus (Ludovicus) obviam properare festinat ---

quas Lingrandus vocat clusas) Porphyrogenita appellat
clausuras, seu clifas. vide copul 29 de Rom. Imperio.
ubi haec legunt: De Xalmaris: in ea (Salona urbe) con
gregati omnes Romani arma sumebant, indeque dice
dentes ad clausuram properant gratia milia passu
ab ipsa urbe Salona distantem, quae in hodiernum
usque diem Clissa nuncupatur, quod illae praecedentes
quasi conclusas, atque inde ad flumen (Danubium) pro
fugerent.
De de his clausuris clarissime Krantzius in sua
Wandalia lib II. cap. 26. folio. 41. ---

Jam jam Rex Ludovicus collecta multitudine Augustam
venerat, quæ est, in Luvor Bavoriarum, hic orienta-
lium fræcorum confinio Civitas, cum imperata magis
non autem optata gentis hujus ~~multitudinis~~ ^{vicinitas}.
Sequenti igitur die Lemanni Lemis
fluminis campos, motis opri capitale sua optos,
~~ut~~ ^{ut} utroque aues convenere.

Cap. II.

Præis itaque, ac Titani Croceum linqueret aurora
cubile Hungarorum gens neuis libens, belli audia,
hos videlicet Christianos adhuc opprimis ofitantes:
non nullos namque spicula, priusquam clamores,
evigilant; citius enim ab eis spiritus recessit,
quam somnus, gravis itaq; hinc inde oritur pugna.
Vixi longa sed in fugam Hungari, directis, arripit
bellis, id est, telis plurimos ^{peremunt}. (Commia)
alios vero cubilibus confoscos, neque thepitis, neq;
vulnera excitant. Carmina - - - Jam
descendens Legitimam Phœbus occupaverat horam
et lævus adhuc Ludovici partibus Mars favebat,
quum Turci (Hungari) hinc non incalliti, popitis
ex adverso insidijs fugam simulant, quos dum Regis
populus deli ignarus impetu validissimo insequeret,
omni ex parte prædunt insidia, quasi victi ipsi
victores interimunt. Rex ipse è victore se victum
esse miratur: fitque illi non opimalis, gravios casus,
videres equidem saltus, agros passim cadaveribus
stratos, rivos, et flumina sanguine permixta
rubere: tunc timilibus equotum, clangore
tubarum et fugientes etiam atque etiam terrene,
persequentes magis magisque hortari. Hungari
probre ~~sub~~ ^{sub} amplexus vaki sui effecti: Christianos
hæc tam ^{inmensa} ^{nec} ^{propria} ^{non} ^{latis} ^{fecere}
nequitiæ, Deo ut rabiem per fidia latarent Bajo-
ariorum, Luvor, Francorum omnia deflagranda
Regna percurrunt, nec quisquam erat, qui hoc
presentiam nisi labore non parvo, naturave
munificimus prestolaretur in locis, factusque est
per non nullos annos populus hic tributarius.

Caput. IV.

Pauis interpositis annis, cum nullus esset, qui in
orientali ac austriaci plaga ~~et~~ ^{et} Hungaris resisteret:
Enam Bulgarorum gentem, atque Draconum Tribula,
nam fecerant, ne quid in æperum his esset, quæ
sub meridiano, (meridionali) atque sub orientali degent
climate, nationes virere salagunt. Imenso, itaque,
innumeralique collecto exercitu, miseram plerum
italiam, quinque juxta fluvium ~~Pæna~~ ^{Pæna} Brennam
defixis tentonilibus, imò centonibus, triduo explora-
toibus directis, qui terra litum, gentisque multum,
diem seu raritatem considerarent, repedantibus
municij hujusmodi responsa suscipiunt: Slavici hæc
nonnullis plena colonis, uno (ut eritis) ex latere
montibus asserimis, atque fortibus, altero mari
cingitur adriatico, oppida verò tum nonnulla, tum
munificima, gentis quamquam ignoscitur imbecillitas
aut fortitudo, imensa tamen conspicitur multitudo:
neque enim hæc tam paucis copiis invadere hortamur,
varum cum nonnulla sint res, quæ nos pugnare com-
pellant: triumphus subit afuetus, animi fortitudo,
pugnandi scientia, opes præstati, quarum desiderio
fatigamur, quæ hinc tot insunt, quæ toto in orbe nec

nee vidimus, nec videre speravimus: nobis tamen
consultis (neque enim longum, arduumve reman-
di iter est, quod decem potest, et eo minus diebus
perfici) revertamur, quatenus Vere, omnibus gentis
nostre collectis fortissime redeamus, sique his, tum
in fortitudine, tum nostra in multitudine terros.
Nec mora his auditis ad propria revertuntur, to-
tanque hyemis asperitatem in fabricandis armis,
in acuendis sociis, in docendis juvenibus belli nobili,
am ducunt. Sol needum piscis hignum depresso
arctis occupabat, quum immenso, atque innumabili
exercitu collecto Italiam petunt, Aquilejam, et
Veronam pertransiunt munificentias civitates.
et Ticinum, quod nunc alio excellentiori vocabulo
Papia vocatur, nullis resistens veniunt.
Rex igitur Berengarius tam proclaram, novumque
facinus satis mirari non potuit: antehac enim
neque nomen gentis huius audierat; Italorum
igitur Thyscorum, Valscorum, Camerinorum,
Spolethinorum, quosdam libris, alios numis di-
rectis, omnes tamen in unum venire precepit,
factusque est exercitus triplo Hungarorum
validior.

Cap. V.

Quum Lbi Berengarius tot adesse copias cerneret,
superbie finitum inflatus, magisque triumphum
de hostibus multitudini sua, quam deo tribuens,
solus cum paucis quodam in opidulo degens vo-
luptati operam dabat. Quid igitur? Tantam
mox ut Hungari contemplati multitudinem
animis confecti, quid facerent, deliberare non
poterant, preliari penitus formidabant, fugere
omnino nequirebant, verum inter utramque hanc
estimationem fugere, magis, quam preliari juvat:
persequentibus Christianis Abduam fluvium, na-
tando, ita ut nimia festinatione plerumque sub-
mergerentur, transiunt. Hungari denique con-
silio non malo auxilio, per intercessionem Christianos
rogant, qualem praeda omni cum lucri reddita,
ipsi incolumes remeare possent: quam petitionem
Christiani funditus edicantes, his, (proh dolor) in-
sultabant, potiusque vincula, quibus Hungari
vincerentur, quam arma, quibus necarentur, ex-
quirent. Quumque Pagani Christianorum animos
hoc pacto mulcere nequirent, veluti rati consilium
melius, coepta se se liberare fugam latagunt,
sique fugiendo in Veronenses campos proce-
dunt. Christianorum primi horum jam novis
sinuos insequuntur, sitque eodem pugna prelium
in quo victoriam habuisse Pagani: validiore vero
propinquant exercitu, fuga non immores
coepum ibi percurrunt, veneruntque Christiani cum
Pololatis iuxta fluvium Brennam: equi enim
nimium defatigati fugiendi copiam negabant
Hungaris. Simul igitur utraque avis convenire
moneretur tantummodo fluvij alveo separate.
Hungari denique nimis errore coacti, omnem sup-
pellectilem, captivos, omnia omnia, equos, singulis
tamen quibus remeare possent relictis, dare promissi-
sunt: hoc preterea in honorem suae petitionis ad-
iungunt, ut si vita tantum comite, datis omnibus
eos remeare permitterent, se nunquam Italiam
amplius ingressuros, filijs suis obsidibus datis.

Verum heu! Xiani Superbia tumore decepti; nimis
Paganos, ceu jam victos insequuntur, eisque con-
tinuo huiusmodi Apologiam remittunt: Si
contradictum nobis proferatur à contraditis,
ponque canibus mortuis munus recipereamus,
foedusque aliquod miremur infanos equite,
non laenas pueri Orefles.

Caput VI.

Hae igitur legatione Hungari desperantes, collectis in
unum fortissimis tali se se mutuo sermone blanditur.
Si haec, quae in praesentiarum cernitur, huc perdit,
nihil est, quod deleius provenire possit hominibus,
et quia locus ~~propi~~ nullus, fugiendi spes omnis ablata,
calla submittere mori est, quid verendum est nobis,
tella inter ipsa tunc, morte mortem inferre ----
Hi enim, qui nobis supplicantibus non miseratur,
ignorant, neque mente percipiunt, quia vincere quidem
bonum est, supervincere nimis invidiosum. Hae itaque
exhortatione, uterque animos recreati, tres in partes
insidias disponunt, recta ipsi fluvium transiundo
hostes in medias ruunt. Xianorum enim plurimi
longa propter inbrunnus expectatione defatigati,
per castra, ut cibo recrearentur, descenderant, quos
tanta Hungari cebritate confecerunt, ut in gula
cibum transfigerent, alijs quibundam, fugam sequis
negarent ablati, eoque illos avius perimebant, quod
sine equis eos esse confecerant. Ad augmentum sane
perditionis Xianorum non parva inter eos erat discordia.
nonnulli Hungaris non solum pugnam non inferebant
sed ut proximi caderent, anhelabant, atque hae ipsi
perverfi perverse fecerant, quatenus dum proximi
caderent, soli ipsi liberiis, quasi regnarent. Qui
dum proximorum necessitatibus subvenire negligunt,
eorumque necem diligunt, ipsi propriam incurrunt.
fugiant itaque Xiani, laevantque Pagani, et qui
prius placare muneribus nequibant, supplicantibus
postmodum parcere nesciebant; interfectis denique
fugatisque Xianis, omnia Hungari Regni loca de
viendo praecurrunt, neque erat, qui eorum praesentiam
nisi munificissimis ~~foedus~~ forte praestoleretur in
lois. Ilorum sane adeo praevaluerat visus, quatenus
eorum pars quaedam Bavoriam, Sueriam, Franconiam,
Saxoniam, quaedam vero deprimantur Italiam.

Caput VII.

Secundo autem itaque huius (Conradi) Successionis anno
memorati Principes (Conradus in Bavoria, Bajoria,
Burkhardus in Sueria, Euthardus comes palatinissimus
in Francia, Gisilbertus Dux in Coltharingia, quos
inter Henricus Saxorum et Thuringiorum dux praepositos)
huic praesentim Henricus rebelles affligerant, quos
Conradus Rex sapientia vigore, quam fortissimis robore
superavit, hancque ad fidelitatem perduxit. Conradus
autem nimio ejus lenore coactas cum uxore, et
filijs ad Hungaros fugit, fuitque ibidem, quoad vitalis
aera Conradi Regis rexeat artus. Septimo demum
Regni sui anno (Conradus) vacationis suae ad dominum
sensus agnovit. ---- Hoc eodem tempore
septimo tempore Conradi anno septimo tempore Regni Conradi anno
post ejus mortem) Arnoldus cum uxore et filijs ab Hungarijs
rediens honorifice à Bavorijs, atque ab orientalibus
suscepit Francos.

Caput. VIII.

Per idem tempus dum Conradi Regis interitum,
atque Henrici in Regni Successionem Hungari
audirent, talis se multis sermone sunt aggressi.
Rex forte novus novis ubi legibus impet.

Copijs igitur collectis non minimas ascendamus,
scutemurque debita, utrum Henricus Rex velit
tributa persolvere. Quod si non, ut credimus,
Regibus differet à ceteris, Regnum ejus cede,
atque inextinguis depopulationibus incendijs: non
Bajovariorum, sed Saxonum, ubi Rex ipse est,
primo fines occupemus, ut si forte (quod non
paramus) congregare exercitum velit, neque de
Lotharingia, neque de Sylvania, neque de Bavaria
ei mature possit occurrere; Sed et Saxonum
ac Thuringiorum terra facile depopulatur,
quæ nec montibus adjuncta, nec firmissimis opibus
dis est munita.

Rex Henricus gravissima
valetudine detinetur, et Hungarorum ei adventus
proxime nunciatur, Vix finitimus verba
nunciantis audierat, quum directis per Saxoniam
nuncijs post triduum, qualiquat polerat capitali
sententia se adire præcipit. Validissimo igitur
per quadratum collecto exercitu.

hujusmodi verbis ad pugnam rabiem
excitavit. Sequitur adhortatio in qua fit mentio
tributa Saxonum seu deo presentibus.

Bella per innumera gens erat olim
Reptit hac carolo esse cruento
qui libenter totum stravit orbem
fugit et hic Victor ubique.
Quid tibi nos dedens subdidit omnes:
Pro Domini pietas gestit, ab hoc, quod
Portugies esse valuit esse salutaris.

Nunc mala Turcorum neficia Christi.

Gens inimica Deo gaudet in omnem
Ceclestia populum ducere feram.
Proh dolor! Heroes hunc magis quod nunc
subdere astra volunt colla tributo.

Summe nunc animos mox vitili
Membra ferare, precor, vique ferire
ut furor hunc ardens, sancta unda
hæc stygias referant mœnia ad undas
Et calidos numerent igne rivulos.

Caput. IX

Rex non nulla his similia dice coepit, quum
volipes nuncijs Ungaros in Merseburgo, quod
Castellum in Confinio Saxonum, Thuringum, et
Saxorum esse nunciabat. Adjecit etiam eos
non modicam parvulorum, ac Mulierum habere
prædam, virorum vero inextinguis fuisse stragem.

Rex igitur, ut erat animi constans, talibus
non tremit, verum magis, magisque, ut pro Patria pugna-
re, ac laudabiliter si necesse sit occumbere velit, ex-
hortatur. Vinctos interea Ungari, si impugnant de-
beant sistuntur, quumque ab his non alibi fieri
posse, exploratoribus directis, si hoc verum esse
possit exprimitur; Profecti denique exploratores
Henricum Regem inextinguis exercitu juxta præ-
salum apud Merseburgum concompantur, denique
vix ad suos poterant repedare adventum exercitus
nunciatur; neque enim is fuerat alius, verum Rex
ipse belli nuncijs. hæc nova bellum incipit.

fitque divini muneris pietate, ut potius hos (Ungaros)
fugere, quam proliari jurel. --- Phalarum pro
bra decor, armorum honor, non Ungaris tutela sed
onerant, abjectis quippe arcibus, dimissis simulis,
phaleris etiam, quo expeditius equi cernerent, projectis
luge solimodo operam dabant. Verum omnipotens
Deus, qui eis pugnandi audaciam abstulerat, fugiendi
etiam copiam omnino negabat. Celsis igitur, fugatiq;
Ungaris imensa captivorum turba dissolvitur, atque
in laticae cantum vox gemitus permutatur. Nunc
vero triumphum tam laude, quam memoria dignum
ad Merseburcham Rex in superiori curiaulo domus
per Zwiggardiam id est, picturam rotari precepit, adeo
ut rem veram potius, quam veritatem videas.

Caput XI.

Hic dicitur Ludovicus lumine privatur, et Berengarius
Regno potitur. Ungarorum interea rabies, quia per
Saxones, Francos, Suevos, Bajuvarios nequibat,
totam per Italiam nullis resistens dilatat. Verum,
quia Berengarius firmiter suos milites
habere fideles non poterat, amicos libi Ungaros
non mediocriter effecit.

Cap. XVI.

Quo tempore Rodulfus Rex superbissimus Burgundio
ribus imperabat, cui in augmentum potentie hoc
accessit, ut potentissimi Suevorum Ducis Burchardi filiam
nomine Bertham libi conjugio copularet. speritur Ita
lenses, nuntius dicitur, tunc ad se venire, Berenga-
rium vero expellere velant; fateri agendum autem
contigit Ungaros Veronam, his ignorantibus, adve-
nisse quorum duo Reges Turpe et Frugati amici
fuerant. Berengario fuerant. Adalbertus denique
Marchio, atque Odalricus Comes Palatii, Giselbertus
etiam Comes, pluresque alij dum in montem Brixi-
am civitatis, qua quingenta milliaris a Verona
distat conventuales ob Berengarii secessionem habent,
rogant Berengarius Ungaros, ut si se amarent, hec
inimicos suos irruerent. Hi vero ut erant necis avidi
bellandi cupidi, a Berengario mox preduce aucto
per ignotas vias a tergo hos usque adveniant, tantaq;
illos celeritate confodunt, ut nec induendi, dumdiva
arma saltem habent. Captis igitur, celsisque mul-
tis Odalricus Palatii Comes, qui se viriliter defende-
rat, occiditur; Adalbertus autem Marchio, et Gisel-
bertus viri capiuntur. ---

Libri III. Cap. I.

Rege Berengario defuncto, atque Rodulfo absente
Ungarorum rabies Salardo due totam per Italiam
dilatur, adeo ut muros Papiensis civitatis vallo eis
cundaret, ac defixis per eorum tentorijs exundi
aditum civibus prohiberet. --- deinde cervice defixis
exustione Urbis Papiensis: --- Uta est infelix olim
formosa Papia Anno Domini millesimo ccccxxiv. iv
idus Martij indictione XII feria VI. hora III.

Cap. II.

Exusta denique Papia, sacraque per Italiam non modica
præda Ungari ad propria revertuntur.

Libro IV nihil.

Libro V. Cap. VIII.

De Capis.: Praeparat enim Rex clausorum custodibus, ne
quemquam transire praestarent. --- quod Amalricus audiens
per inia quadam, et a se nulli custodia postea fuit.

lib. II. caput. XVI. et XVII. Odalricus vel
Odalricus Comes Palatii Berengarii a lueris
Alemannisque ortus, a Berengario postea in
vincula conjectus, Lambertus Archiepiscopus
comendatus, ac traditus, atque Rege in suis
dimissus, cum Adalberto Crocacia Marchione
genro Regis, cum Giselberto comite praedivite,
et cum Lamberto Mediolanensi Archiepiscopo, et
conpluribus alijs Principibus Italiae a Beren-
gario deservit, et Rudolpho Burgundionum
Regis in ius locum substituendi confilia
inivit quod Braxiam, ibique ab Ungaris
Berengario amicus cum se viriliter defendisset
propter caecos interfectus est. Adalbertus
Marchio, et Giselbertus viri capti. Ita Luchgrad

De voce Ungari.

omnes ^{scilicet} Scriptores seculi X. XI. et XII
reperiuntur vocem Ungari sine littera H.
scripsisse. Solo Reginone excepto, quod in quo
vox Ungari sive legitur Hungari. causa
huius fortassis latet vel in voluminibus huius
manuscripti, vel h. in ipso manuscripto
habeatur. Hungari loco Ungari, dicendum
Reginone in opinione fuisse vocem Hungari
derivari, à Hunogori Germanis, vel à
Hunoguris Tris. Rhetoris. Agathias

tamen eodem appellat Onogoris, et Onuguris
Agathias lib. 3. Onogoris vero hic locus et
antiquo id cognomen loci habet, Auros
namque antea fuerat, qui et Onuguri dice
bantur. Hec Agathias. Sed Litterarum vicina
hunc esse Slavonicam seu Ruthenicam, quia enim
et quia Slavis Liál montem: hinc populi
Onogori. quasi montani, ubi ugori idem
ac ad montes.

Scriptores vero seculi XIII et multo magis
seculi posteriorum Aspiratam H plerisque vocibus
à vocali insipientibus proponebant, ut Anong.
B. R. Notamus loco abundante, fuit ha
bandante etc.

Cap. XV.

13: libro VI. Capite VI.

NB.

De voce Ungari, et Ungaria, quæ in editione
Muratorii Linfrandi longè similiter per H. seu
Hungari, et Hungaria. descriptionem hanc per alios
H. non esse ipsius Linfrandi, sed Agrophorasi
seculi XIII vel XIV Linfrandi Historiam deperibentis
ex qua illa Muratorii editio facta est. patet.
Ex ^{hinc} manifestis Bibliotheca Augustæ Vindob
bonensis, ~~et~~ ⁱⁿ quibus variantes lectiones
habentur in quibus Muratorii Tom II. P. II. pag.
1082, ~~in~~ ⁱⁿ his manuscriptis præteritis
voces Ungari et Ungaria, sine littera H, scriptæ
occurunt, ~~in~~ ⁱⁿ Muratovius titulos Capiti libri
secundi Linfrandi pag. 1086 et libens testatur.
Imo in ipso Linfrando, cui titulus: Legatio
Linfrandi ad Nicephorum à Muratorio Tom
II edito pag. 485. et 486, voces hæc Ungari
et Ungaria: sine littera H, scriptæ occurrunt:
aut enim ibid:
cum obsideretis Barcas trecenti tantummodo Ungari
(non Hungari) juxta Thesalonicam quingentos grecos
comprehenderunt, et in Ungariam (non Hungariam)
duxerunt, quæ res, quia prospere successit, compulsi
ducentos Ungariorum (non Hungariorum) caudè longe
Constantinopol: in Macedonia similiter facere, ex quibus
cum inante per angustam redirent viam, quadraginta
sunt capti, quos tunc Nicephorus de custodia ed
ductos, preciosissimisque vestibus ornatos Patronos
sibi, et defensores paravit, secum in Assyrios ducens.
Ibid pag. 486. mihi mandavit, non posse luxu recedere,
quia Soraceni tunc occupaverant mare, et Ungarij (non
Hungarij) terram.
Ex his clarum est à Linfrando scriptas has voces
Ungari, et Ungaria sine littera H scriptas esse,
propterea à Muratorio adjecit litteram H.

Ungros quoque appellat & Piligrinus Episcopus in
Epistola ad Pontificem, quam ex Lombardis refert
Stillingerus in vita S. Iheronimi. S. VII, in responsis
S. Iheronimi ad Benedictum.